

פרשת תרומה

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

מובאת במדרש שאלה: למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים? התשובה לכך היא: זהו מה שכתוב (תהלים קיט, קכא): "עשיתי משפט וצדק". ודברי המדרש הללו טעונים באור – כי לכאורה לא מובן כיצד מבאר הפסוק "עשיתי משפט וצדק" את הסמיכות של פרשת תרומה לפרשת משפטים?

הנה, בהמשך לפסוק "עשיתי משפט וצדק" בקש דוד המלך: "בל תניחני לעושקי". ולכאורה לא מובן מה הקשר בין תחילת הפסוק לסיומו.

וכתב לבאר בספר "דעת סופר", שישנם בני אדם המרבים בצדקה מפני שיש להם אופי של רחום וחנון, כי קשה להם לראות אנשים סובלים, ולכן הם מחלקים צדקה לרב. והללו, גם ללא שהתורה היתה מצוה עלינו לתת צדקה, היו חולקים מהונם עם אחרים.

ולעמתם ישנם אנשים שמטבעם הם אכזריים, כך שאם התורה לא היתה מצוה עלינו לאהוב את הזולת ולנהוג כלפיו ברחמים, היו הללו ששים ושמחים לגרום סבל לאחרים. אלו היו נקלעים למצב שצריך לבצע פסק דין של עיר הנדחת – להרוג את כל יושביה, היו הללו מן הסתם מראשוני המתנדבים...

כיצד, אם כן, נוכל לדעת מהו המניע האמתי של אדם הנותן צדקה – היאך נדע אם הוא עושה זאת מאחר שה' ציוה עליו ולא מפאת אופיו הנאצל?

מסתבר מאד שאדם המקיים את כל המצוות – את המצוות הדורשות, כביכול, אכזריות, וגם את המצוות הדורשות, כביכול, רחמנות – אות היא כי הלה מקיים את המצוות לא מפני שזהו טבעו, אלא מפני שה' ציוה עליו, שכן הוא לא נמנע מלקיים את המצוות הדורשות אכזריות, ולא התלהב מהמצוות המתאימות לרחמנות.

ועל כך אומר דוד המלך: "עשיתי משפט וצדק", כלומר עשיתי גם משפט, אלו הן המצוות שהן בבחינת דין, וגם צדק, כלומר מצוות שהן בבחינת צדקה וחסד. אם כן מוכח שלא פעלתי על פי הטבע שלי, אלא מתוך רצון לקיים את דבריך, ולפיכך "בל תניחני לעשקי", שלא יאמרו עלי שאני אכזרי או רחמן, וקיימתי רק את המצוות שהאופי שלי רודף אחריהן.

ועל פי זה מיישבים היטב דברי המדרש. כוונת השאלה למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים, היתה להקשות, שאין לכאורה קשר בין השתיים, שהרי פרשת משפטים עוסקת בדינים – ב"משפט", ואלו פרשת תרומה מבססת כלה על מתן תרומות של בני ישראל, ועל כך הוא משיב, כי הפסוק "עשיתי משפט וצדק" מבאר את הקשר, דהינו כמו שדוד אמר על עצמו שעשה את שני סוגי המצוות, והן יחדיו מעידות על כוונתו לשם שמים, כך עם ישראל, כשהוא מקיים את שני סוגי המצוות, עדות היא לכך שכוונתו לשם שמים.

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

פרשת תרומה